

ΑΝΑΙΤΙΟΛΟΓΗΤΕΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΕΣ ΕΦΕΣΕΙΣ ΚΑΙ
ΑΘΩΩΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Στο υπ' αριθμ. 5β-6 τεύχος του περιοδικού Πράξη και Λόγος Ποινικού Δικαίου και στη σελίδα 595, δημοσιεύτηκε κείμενο του εισαγγελέως κ. Ζύγουρα σχετικά με την αναγκαιότητα ή μη της ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας των εισαγγελικών εφέσεων. Επ' αυτών λεκτέα τα εξής:

1. Καταλήγει ο συγγραφέας στο συμπέρασμα ότι η απαίτηση του νόμου να αιτιολογούνται οι εισαγγελικές εφέσεις, (σύμφωνα με το άρθρο 486 παραγρ. 3 ΚΠΔ), «τυγχάνει ανίσχυρος», ως αντικείμενη στη διάταξη του άρθρου 6 παραγρ. 1 της ΕΣΔΑ, με το αιτιολογικό, ότι αφού εντός της δεκαήμερου προθεσμίας της εφέσεως δεν καταρτίζεται η δικαστική απόφαση, πως θα επικαλεσθεί και θα παραθέσει ειδικούς λόγους ο ασκών την έφεση εισαγγελεύς.

2. Συνεπώς κατά τον συντάκτη του ως άνω κειμένου «ΔΕΝ απαιτείται η ασκουμένη υπό του εισαγγελέως έφεσις κατ' αθωωτικής αποφάσεως να αιτιολογήται ειδικώς και εμπειριστατωμένως». (σελ. 596).

3. Παρακάμπτοντας την, νομοθετικής διάθεσης, παρέμβαση του συντάκτη, για την κήρυξη ως ανισχύρου της διάταξης, (την οποία, όμως, δεν ζητά ευθέως, σελ. 596), επισημαίνουμε ότι ο κ. Ζύγουρας προφανώς θεωρεί ότι ο κ. εισαγγελεύς έχει παραπάνω δικαιώματα από τον κατηγορούμενο.

4. Δεν εξηγείται διαφορετικά γιατί δεν προτείνει να ισχύσει το ίδιο, (πρωτίστως), και για τον κατηγορούμενο. Σύμφωνα με το άρθρο 474 παραγρ. 2 ΚΠΔ, (το οποίο γνωρίζει καλώς ο κ. Ζύγουρας), ο

δικαιούμενος προς άσκηση ενδίκου μέσου - άρα και εφέσεως - πρέπει να διατυπώνει τους λόγους για τους οποίους αυτό ασκείται.

5. Σχετικά με την ως άνω διάταξη του ΚΠΔ σημειώνονται οι εξής δυο παρατηρήσεις: α. η αξίωση του νόμου εξυπηρετεί και τη δυνατότητα προσδιορισμού της εκτάσεως του μεταβιβαστικού αποτελέσματος και β. ο λόγος πρέπει να είναι αφενός μεν ορισμένος και συγκεκριμένος αφετέρου δε νόμω βάσιμος.

6. Την αυτή προθεσμία των δέκα ημερών δεν έχει στη διάθεση του ο εκάστοτε καταδικασθείς κατηγορούμενος; Σε περίπτωση δηλ. τυπικής εφέσεως, αυτή, ως στερουμένη αιτιολογίας, δεν απορρίπτεται ως απαράδεκτη; Ο κατηγορούμενος δεν οφείλει «να μαντεύση εν είδει Πυθίας», (όπως επισημαίνει ο κ. Ζύγουρας, σελ. 595, για τον ασκούντα την έφεση εισαγγελέα), τις πλημμέλειες της καταδικαστικής απόφασης, όταν καλείται να ασκήσει έφεση;

7. Η ανοχή, την οποία επιδεικνύουν τα δικαστήρια στις αναιτιολόγητες εφέσεις των καταδικασθέντων ούτε σύννομη είναι ούτε βάσιμη. Ή μήπως δεν υπάρχουν αρκετοί εισαγγελείς, οι οποίοι κάνοντας χρήση της παραπάνω διάταξης προτείνουν την απόρριψη της εφέσεως; Εδώ γιατί να απαιτείται η αιτιολογία; Υπάρχει κάποιος λόγος για την εξαιρετική μεταχείριση της εισαγγελικής εφέσεως; Τον ενδιαφέρει η δίκαιη δίκη τον κ. Ζύγουρα, (σελ. 596), αλλά όχι τα δικαιώματα του καταδικασθέντος κατηγορουμένου; Ή μήπως καλύπτεται και προστατεύεται ο κατηγορούμενος από την καθημερινή παρά τον νόμο, (έστω και υπέρ των δικαιωμάτων του), ακολουθητέα αλλά μη θεσμοθετημένη, όμως, τακτική;

8. Η εισαγγελική έφεση εξυπηρετεί κυρίως, όπως ο ίδιος ο συντάκτης του κειμένου ομολογεί, τα δικαιώματα του πολιτικώς

ενάγοντος. Αν, όμως, ο νομοθέτης επιθυμούσε να έχει πλήρες και απόλυτο, αυτοτελές δικαίωμα, (ως προς όλα τα κεφάλαια της απόφασης), εφέσεως ο πολιτικώς ενάγων θα το είχε καταγράψει. Αυτή η ενδιάμεση, (και μόνον δια αυτού του τρόπου), διαδικασία ασκήσεως εφέσεως δια του κ. εισαγγελέως, (κατόπιν σχετικής αίτησης), κάτι δηλώνει. Έχει τη δική της νομική διάσταση, η οποία ανταποκρίνεται σε ανάλογη προηγηθείσα αξιολόγηση, (προς αποφυγή παρερμηνειών ο υπογράφων έχει υποστηρίξει και προτείνει – σε ανύποπτο χρόνο, ήδη δε εκκρεμεί και ανάλογη δημοσίευση του – τη διεύρυνση του θεσμού της πολιτικής αγωγής και την ευρύτατη νοηματική σύλληψη του κριτηρίου της αμεσότητας).

9. Άλλωστε η απαίτηση περί ανάγκης ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας προστέθηκε μόλις το 1996 στον ΚΠΔ. Αν και γνώριζε δηλ. ο νομοθέτης όλες τις σχετικές διαστάσεις του θέματος από την πολύχρονη εφαρμογή του θεσμού, παρά τούτα προχώρησε στη σχετική ρύθμιση. Γιατί άραγε; Μήπως ασκούνταν σωρεία προπετών, (η έκφραση ανήκει στον εισαγγελέα κ. Καίσαρη, Πράξη και Λόγος 2000, σελ. 387), εφέσεων;

10. Απλά ως εκ περισσού υπενθυμίζεται και η διάταξη του άρθρου 139 ΚΠΔ περί των απαραίτητων αιτιολογιών, στην οποία αναφέρεται, χαρακτηριστικά, ότι «αιτιολογία απαιτείται σ'όλες χωρίς εξαίρεση τις αποφάσεις, τα βουλεύματα, τις διατάξεις, ανεξάρτητα αν αυτό απαιτείται ειδικά από τον νόμο ή αν είναι οριστικές ή παρεμπίπτουσες ή αν η έκδοση τους αφήνεται στη διακριτική, ελεύθερη ή ανέλεγκτη κρίση του δικαστή που τις εξέδωσε». Ο περιορισμένος χώρος του περιοδικού δεν επαρκεί για την επισήμανση των αυτονόητων και σε σχέση με τη νομοθετική βούληση και σε σχέση με τις διαγραφόμενες τάσεις στον ΚΠΔ και σε σχέση με τις αρχές μια δίκαιης δίκης.

11. Αν ο κ. Ζύγουρας ήθελε να είναι δογματικά συνεπής τότε θα απαιτούσε τα νόμιμα, ήτοι κατά την εκφώνηση της απόφασης να εκφωνείται και το σκεπτικό-αιτιολογικό, (τουλάχιστον ο βασικός, αλλά ολοκληρωμένος σκελετός), έτσι ώστε να λαμβάνει γνώση τόσο ο κατηγορούμενος όσο και ο εισαγγελεύς. Ουδεμία διάταξη προβλέπει την μετά από μήνες κατάρτιση των ποινικών αποφάσεων.

12. Το δε επιχείρημα του κ. εισαγγελέως ότι «η έκδοσις αθωωτικών αποφάσεων ενδέχεται ενίοτε, να είναι προϊόν επηρεασμού και επεμβάσεως τρίτων παραγόντων», σε τι συνίσταται; Τι θέλει να δηλώσει ο κ. εισαγγελεύς; Ότι οι καταδίκες είναι προϊόντα ελεύθερης βούλησης και αμερόληπτες και οι αθώσεις, (ενδέχεται ενίοτε να είναι), ύποπτες; Και ποιοι είναι οι τρίτοι και πως επεμβαίνουν; Μήπως πρέπει να τα εκθέσει όλα αυτά άμεσα στον εισαγγελέα του ΑΠ; Όχι για να πληροφορηθούμε τον τρόπο παρέμβασης, την πιθανή προέλευση των τρίτων και τους επίορκους ή έστω ευκόλως επηρεάσιμους Δικαστικούς αλλά τα κενά του συστήματος απονομής της Δικαιοσύνης. Οι ίδιοι δε Δικαστές, οι οποίοι εκδίδουν τις καταδικαστικές, δεν εκδίδουν και τις αθωωτικές αποφάσεις; Στις καταδικαστικές δεν είναι δυνατός ο επηρεασμός τους ενώ στις αθωωτικές ενδέχεται να είναι πιθανός;

13. Ή μήπως ξέρει κάτι ο κ. Ζύγουρας που δεν ξέρουμε όλοι οι υπόλοιποι; Και που στηρίζει τη θέση του αυτή ο κ. εισαγγελεύς; Με προσφυγή στην αόριστη, εξωνομική και γενική τοποθέτηση ότι «ουδείς καλόπιστος δύναται να αμφισβητήσει το γεγονός αυτό». Αν είναι, όμως, να προσφύγουμε, (μετακινούμενοι από το επιστημονικό πεδίο), στην αίσθηση του μέσου καλόπιστου πολίτη, τότε τον παραπέμπω στην έρευνα του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών, («Απονομή της Ποινικής Δικαιοσύνης στην Ελλάδα», 1983, υπεύθυνος έρευνας Η. Δασκαλάκης), όπου καταγράφεται αυθεντικά η κοινωνική αντίληψη, η

οποία, όμως, αφενός μεν δεν τιμά κανέναν μας, (εννοώ κάθε εμπλεκόμενο - υπό οιαδήποτε ιδιότητα - με τη Δικαιοσύνη, έστω και αν η έρευνα αναφέρεται κυρίως στους κρίνοντες), αφετέρου δε διαψεύδει και την άποψη του κ. εισαγγελέως.

14. Δεν θα προσφύγω ούτε στην πληθώρα των αποφάσεων του Ανωτάτου Ακυρωτικού, οι οποίες επισημαίνουν ότι η αιτιολογία συνιστά πρόσθετο τυπικό όρο του κύρους της εισαγγελικής έφεσης και απαιτείται η εισαγγελική έφεση να εκθέτει με σαφήνεια και πληρότητα τις νομικές πλημμέλειες της απόφασης, ούτε στο τεκμήριο αθωότητας, (ο συντάκτης του κειμένου αν και επικαλείται την ΕΣΔΑ παρακάμπτει και παραβλέπει εντελώς τις συνέπειες της εφαρμογής του τεκμηρίου αθωότητας), που απαιτεί απόλυτη και πλήρη αιτιολόγηση κάθε δικαστικής επιβάρυνσης του πολίτη. Επισημαίνω μόνον το άρθρο 486 παραγρ. 2 του ΚΠΔ, που αποκλείει το δικαίωμα έφεσης του εισαγγελέως, σε περίπτωση ομόφωνης απόφασης του ΜΟΔ και του Τριμελούς Εφετείου ΚΑΚ, (ενδεικτικό των νομοθετικών αξιολογήσεων).

15. Μετά από τις παραπάνω επισημάνσεις η πρόταση του κ. εισαγγελέως κινείται προς την κατεύθυνση μιας δίκαιης δίκης; Κανείς μας δεν κρίνεται από την ενδιάθετη βούληση ή από τα εσώτερα κίνητρα του, (όσο άδολα και αν είναι, όταν είναι). Όλα κρίνονται στο πεδίο του εμπειρικά αντιληπτού. Και μ' αυτό κρίνεται και η πρόταση για αναιτιολόγητες εισαγγελικές εφέσεις.

16. Και εν πάση περιπτώσει καλύτερα πολλοί ένοχοι εκτός φυλακής παρά ένας αθώος εντός αυτής. Αν δε ο νομοθέτης δεν κατόρθωσε να εκφρασθεί, όπως θα έπρεπε, (ή όπως η υποκειμενική μας αντίληψη θα επιθυμούσε), δεν αποτελεί έργο του δικαστού «να καταδωρίζη εισιτήριον δια τας φυλακάς», σύμφωνα με τον αείμνηστο Χωραφά.

17. Εκτός αν ο κ. Ζύγουρας έχει διαφορετική άποψη, που δεν το νομίζω. Δεν είδα, όμως, να ζητεί και να απαιτεί, (πρωτίστως), την άμεση μαγνητοφώνηση και στενογράφηση των πρακτικών της ποινικής δίκης και την πλήρη και άμεση εκφώνηση της απόφασης από έδρας. Η ανάγκη ανατιολόγητων εισαγγελικών εφέσεων θα αναβαθμίσει, έτι περαιτέρω, το κύρος της απονεμομένης δικαιοσύνης;

18. Η βεβαιότητα στη διατύπωση του καταληκτικού συμπεράσματος του, («δεν απαιτείται...», η ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία), η οποία δηλώνει αγωνία για την παραδοχή, των, (τυπικών), εισαγγελικών εφέσεων σε συνδυασμό με τις προεκτεθείσες απόψεις του, (περί ενδεχόμενων παρεμβάσεων στη Δικαιοσύνη, κατά την έκδοση αθωωτικών αποφάσεων, τις οποίες κανείς «καλόπιστος δεν μπορεί να αμφισβητήσει» και περί των δικαιωμάτων του πολιτικώς ενάγοντος), ωθεί στη σκέψη, (με απλή, απλούστατη ερμηνεία της λογικής του κειμένου του), ότι ο κ. εισαγγελεύς εκτιμά ότι πολλές αθώσεις λαμβάνουν χώρα, (ως μη όφειλε), στα δικαστικά χρονικά. Συνεπώς το θέμα λαμβάνει και άλλες διαστάσεις. Η Ένωση Δικαστών οφείλει να τοποθετηθεί άμεσα.